

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z danom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 30.—, za iznemerstvo K 50.—, dostavljen na dom K 34.—, na izkaznice K 30.—, inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABOR" MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

gizica liceja

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštekovni račun šte. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

r, četrtek 16. marca 1922.

Številka: 62

Preporod Hrvatov.

V zadnjem času napreduje delitev duhov v hrvatskem narodu z vedno bolj naglimi koraki. Proti Radićevi in blokaški demagogiji vstaja nova, močnejša in zdrava opozicija, pripravljena se boriti do skrajnosti proti zločinskim nakanam zagrebških separatistov. — Inicijativa za to borbo je izšla iz solnčne Dalmacije, prav od tam, odkoder je prišla med Hrvate nekoč prva luč je kulture. Prvi boj proti demagogiji Radića in njegovih satrapov se je pričel v naših jugoslovenskih Atenah, v našem živnem Dubrovniku. Dubrovnika narodna omladina je prva uvidela, da je treba parirati Radićevo izdijalstvo je močno, zdravo akcijo za edinstvo. V ta namen se je organizirala ter priredila nedavno sijajen shod, oziroma bolj rečeno narodno manifestacijo proti separatizmu in za narodno edinstvo. Ob tej priliki se je prvič pokazalo, da je po kulturnih tradicijah najstarejši del hrvatskega naroda odločno za edinstvo s Srbi in Slovenci. Toda to samo na sebi še ni moglo biti odločilno, ker je znano, da Dubrovnik ni bil nikoli ne odločno hrvatski, ne izrazito srbski, ampak da je bil vedno »slovenski«, se pravi — jugoslovenski. Val protio separatistične akcije pa se je kmalu razlil tudi na severnejša ležeca ozemlja, ki so veljala vedno za izrazito hrvatska, v Split, Šibenik, Hrvatsko Primorje ter v Bosno in Hercegovino. Objel je torej velik del, oziroma pretežen del hrvatskih ozemelj izven ožjih mej same nekdanje državnopravne kraljevine Hrvatske. Omladina teh ozemelj se je udružila v močno falango, da odbije napad separatistov ter jih — pobije. Sedaj prireja ta omladina ne deljo za nedeljo, praznik za praznikom ehoda za narodno edinstvo Hrvatov, Srbov in Slovencev, ki se spreminjajo v velikanske manifestacije, pri katerih sodeluje skoro ves narod, od najvišje inteligence pa doli do zadnjega seljaka. Take manifestacije so se vršile doslej razen v Dubrovniku tudi še v Splitu, Šibeniku, Mostaru, Sarajevu ter v raznih drugih manjših krajih tega ozemlja; pripravljajo pa se še druge.

V Splitu sta se vršili doslej že dve taki manifestaciji; najpomembnejša izmed vseh pa je bila druga splitska, ki se je vršila prošlo nedeljo, o priliki blagosloavljanja zastave nacionalistične omladine. Te manifestacije se je vdeležilo nad 20.000 ljudi vseh najrazličnejših stanov, govorilo pa je nešteto govornikov, od zastopnikov najmlajše generacije pa gori do osivelega, starega narodnega prvoboritelja dona Juraja Biankinića — in vsi so naglašali, da stoji neomajno na stališču edinstva ter najodločneje obsoja Radićevo in sploh blokaško zločinsko separatistično gibanje. Ob tej priliki pa je nacionalistična omladina tudi prvič razvila načrt svojega dela. Iz tega načrta je razvidno, da hoče razširiti svojo akcijo za edinstvo in proti separatizmu tudi na samo ožje področje Radićevega delokroga. Vse to gibanje pa se bo osredotočilo na prvem kongresu nacionalistične omladine, ki se bo vršil še tekom letošnjega poletja v Zagrebu, torej v centru separatistov. Ta kongres bo vevaležen, ker se bodo na njem združili vsi, ki so proti hrvatski Radićevi in blokaški demagogiji, ker bo to prva velika manifestacija hrvatskega naroda samega proti separatističnim porokom.

Doslej je izgledalo, kakor da ves hrvatski narod soglašal s politiko Radića in blokašev. Ta družba je govorila v imenu vsega hrvatskega naroda in govorila je edina, drugih nasprotnih

Rimska vlada in rapalska pogodba.

DKU Rim, 14. marca. (Brezžično). Včeraj se je sestel ministrski svet radi češkega vprašanja. Zunanji minister Schanzer je izjavil, da bo vlada vztrajala brezpogojno na določbah rapalske pogodbe.

Ureditve obmejnega prometa.

DKU Gradec, 14. marca. Tekom današnje seje deželnega zbora bodo stavili poslanci kmetске zveze na deželnega vladarja nujno vprašanje, ali hoče storiti vse potrebno, da bi Beogradu sklenjena pogodba o malem obmejnem prometu stopila takoj v veljavo. Predlagatelji opozarjajo na to, da se je v Beogradu sklenilo izvesti pogodbo vsaj provizorično ta-

DKU Rim, 14. marca. Listi beležijo z zadoščenjem, da se je Giuratti odrekel regentstvu na Reki, in utemeljujejo vladno stališče tako, da hoče rimska vlada le ustavnim putem vzpostaviti reško vlado.

koj; medtem pa nimajo jugoslovenski uradniki nobenih tozadevnih navodil. V sled tega se ne more avstrijsko prebivalstvo prekoračiti jugoslovenske meje, da bi obdelovalo svoja na jugoslovenski strani ležeca posestva. (Op. ur. V jutrajšnji številki objavimo natančnejše poročilo o sklepih beograjske konference glede ureditve obmejnega prometa).

Divjanja fašistov zopet pričela.

DKU Pariz, 14. marca. Divjanja fašistov so se po celi Italiji zopet pričela. Samo v parmski pokrajini so ubili fašisti šest oseb.

Stavka poljedelskih delavcev na Češkem.

DKU Praga, 14. marca. »Pravo lidu« poroča, da so komunistični poljedelski delavci v okolici Prage pričeli včeraj stavkati.

Poincaré ne pojde na genovsko konferenco.

DKU Pariz, 14. marca. »Chicago Tribuna« poroča, da je Poincaré z ozirom na sklep ameriške vlade, da se genovske konference ne udeleži, končnovoljavno sklenil, da ne bo osebno prisostoval konferenci v Genovi.

Nemiri na Irskem.

DKU Belfast, 14. marca. V mestu še vedno vlada nemir. Včeraj je bilo ranjenih 10 oseb.

DKU Belfast, 14. marca. Ministrski predsednik Creigh je izjavil, da je naprosil maršala Wilsona, naj pride na Irsko in podvzame vse korake, da vzpostavi v Belfastu zopet mir in red. Obljubil mu je, da se bodo vsi ukrepi ne glede na posledice in stroške brezpogojno izpolnili.

Amerika prodaja ladije.

DKU London, 14. marca. (Brezžično). Ameriška mornariška oblast ima na prodaj 1500 ladij.

Mezdno gibanje na Ogrskem.

DKU Budimpešta, 15. marca. Bivše tvornice orožja in municije Manfred Weisz v Czeplu so vsled previsokih zahtev za zvišanje mezd izprle krog 7000 delavcev.

Amerika se pritožuje.

DKU New York, 14. marca. (Wolff). Washingtonski dopisnik »Associated Press« poroča, da ameriška vlada ne bo privolila v razdelitev nemških reparacijskih plačil, ne da bi bil zadovoljen tudi njen del. Izgleda, da zavzemiki niso voljni ozirati se na interese Zedinjenih držav, zato pa bo vlada vztrajala na pogojih, sprejetih ob premirju.

Angleški proračun.

DKU London, 14. marca. V državnem proračunu za tekoče leto znaša postavka za armado 62 milijonov in za mornarico 65 milijonov. V primeru z lanskim letom se je prištedilo 30 milijonov funtov.

Izza angleške vladne krize.

DKU London, 14. marca. (Reuter). V gornji zbornici je govoril Lord Curzon o odstopu Montagnesa in je z ogorčenjem ožigosal Montagnesovo postopanje, ki mu ni primere v parlamentarni zgodovini in ga je treba z javnega in zasebnega stališča proglašiti kot nezaslišano, neumljivo in škodljivo interesom države. Pričakovati je, da bo odstopil indijski podkralj.

Vstaja rudarjev v Afriki udnšana.

DKU London, 14. marca. Iz Johannesburga se poroča, da so vladne čete povsod zmagale. Imele so le neznatne izgube. Ujetih je nad 2000 upornikov.

DKU Johannesburg, 13. marca. (Havas). Vladne čete so zasedle Brackban in vrgle stakvajoče v Marainburg. Operacije napredujejo na zadovoljiv način. Aretiranih je bilo okrog 1000 oseb.

Izplačilo doklad.

TIP Beograd, 14. marca. Ker je izšla naredba o uradniških dokladah in ker je v budžetnih dvanajstinalih vpoštevano naknadno izplačevanje različnih doklad v pokrajinah izven bivše Srbije in Črne gore, je finančni minister pooblastil vse državne blagajne, da na osnovi teh naredb dne 1. aprila izplačajo te doklade.

Borza 14. marca.

Zagreb: devize: Berlin 120—130, Bukarešta 222—225, Milan 1430—1460, London 1340—1360, London 1325 do 1330, Pariz 2550—2625, Prag 530—540, Svica 5550—5700, New York 270—271. Beograd, devize: London 315, New York 70 i pol, Zeneva 390, Milan 340, Berlin 31, Dunaj 1:02—1:04, valute: leji 55, levi 44, madžarske krone 0—12. Carib, devize: Berlin 1:92, New York 5:19, London 22:23, Pariz 45:25, Milan 25:17, Praga 9:20, Budimpešta 0:63, Zagreb 1:75, Varšava 0:12, Dunaj 0:03, avstr. krone 0:06 i tri četrt.

glasov ni bilo, ali vsaj organiziranih ne. Oglasil se je le tu in tam kak poedinec, toda njegov glas je že pri začetku zamoril skupen krik blokašev. Danes se oni, ki ne soglašajo z Radićem ter obsojajo njegovo gonjo proti edinstvu, organizirajo, nastopajo skupno, javno in njihov glas je že močan, pričinja že preglasati Radića. Ozdravljenje se torej bliža in to je veselo, jako veselo znamenje, veselo tembolj, ker prihaja ravno v odločilnem trenutku, ko se zdi, da se blokaška demagogija bliža svojemu višku.

Separatističnemu Radićevemu in blokaškemu klicu Primorje, Slavonija, Dalmacija, Bosna in Hercegovina niso sledile, nasprotno, organizirale so sedaj proti njemu močan odpor. Radić in blokaši so potisnjeni v ozek krog okoličnice Zagreba. Pa tudi tu stoji večina le na neprosvetljenih zapeljanih kmetijskih masah, katere so omamile blesteče fraze o republiku brez davkov, in brez vojaštva. Ščasoma pa bodo tudi te mase spregledale, nasitile se bodo samih praznih obljub ter pričele postajati nezadovoljne. Ako bo novo se snujoča akcija protiblokašev stopila tudi med te zaslepljene ter jim pričela odpirati oči, potem bo morda v doglednem času, vsaj v nekaj letih, podkopana tudi ta najtrdnjša opora Radića in blokašev. Morda se to ne bo izvršilo tako lahko, toda zaenkrat je dovolj že ideja tega preporoda Hrvatov. Sicer pa je ta preporod neizbežen, kot naravna posledica preosnavljanja in prenavljanja idej in mišljenj narodov ter njihovega mentaliteta. Generacija, vzgojena po gotovih principih in trdno zraščena z obstoječim redom, se, če se ti principi porušijo in če zamenja stari red nov, čisto drugačen, ne more sprijazniti z novimi principi in novim redom; svojega mentaliteta ne more spremeniti. Generacija, ki sledi tej stari, ki sploh ne pozna starih principov in starega reda de facto, ampak samo po sporočilu, se zanje ne more več ogrevati, ampak si vstvari čisto novo, lastno, obstoječemu redu odgovarjajočo ideologijo in tudi njen mentalitet je bistveno drugačen od onega, njene predhodnice. Ko je nastala ujedinjena Italija, se generacija, vzrastla v razcepljenih in med seboj skreganih državcih, ni mogla uživati v novi red. Italijo je pretresalo nebroj sedanjemu Radićevemu podobnih gibanj, isto sa je dogodilo v Nemčiji in skoro povsod, koder so nastale iz narodne razcepljenosti nove ujedinjene države. Isto se ponavlja danes ne le pri nas, ampak tudi v Češkoslovaški, v Romuniji in deloma tudi v Poljski. Nova generacija, vzgojena v ozračju skupne, velike države pa bo s separatizmom in staro razcepljenostjo obračunala istotako pri nas, na Češkoslovaškem, na Rumunskem itd., kakor so obračunale nove generacije v Italiji, v Nemčiji itd. To bo prinesel čas sam; naloga vlade ujedinjene države je le, da pusti stare duhove poginiti v lastni demagogiji, ne da bi jih zatirala nasilno, ker bi to le še podaljševalo njihove življenje; na drugi strani pa je obenem naloga vlade, da po svojih močeh podpira zdrave se razvijajočo novo generacijo — v našem slučaju našo nacionalistično omladino, ki je pričela svojo akcijo iz naše lepe, solnčne Dalmacije.

Nabava živil za stradajočo Rusijo.

DKU Moskva, V petrograjskih muzejih in palačah se je nabralo 700 pudov zlata (pud je 16 kg) brez umetniške vrednosti. Iz izkupička za to zlato se bodo nabavila živila za stradajočo pokrajino.

Obmejni promet.

(Dopis.)

Pred kratkim smo omenili nek načrt glede obmejnega prometa v pasu 10 km. Ta zadeva je naše vsled raznih neprilic težko prizadeto prebivalstvo tu ob skrajni meji — največjega pomena. Vključb važnosti tega perečega vprašanja, se v tem javno do sedaj pri nas ni razpravljalo. Pač pa so se štajerski Nemci temeljito pripravljali v tej zadevi. Minister Glanz je že dolgo prej prepotoval vse obmejno ozemlje, imel sestanke obmejnih ljudi v Radgoni, Čmureku, Lučanah in Ivniku. Pogajanja so se pričela pretekli mesec v Beogradu. Avstrijski delegati so bili dobri strokovnjaki: znani radgonski župan dr. Kamniker, vladni svetnik dr. Neuwirth in štajerski deželnozborski svetnik Köhl. Pogajanja je vodil naš diplomat Todorović. Zunanji minister Ninčič se je postavil na stališče, da se jugoslovanska vlada ne spušta v pogajanja, dokler ni zagotovljen promet na progi Špiše-Ljutomer. Avstrijska delegacija je na to pristala in pogajanja so se pričela. Trajala so 17 dni, a o uspehu nam od naše strani ni znano nič uradnega. Nemško časopisje se mnogo bavi s tem vprašanjem ter hvali uspešni nastop svojih delegatov, ki so dosegli izpolnitev želj in obljub obmejnega ljudstva. 26. preteklega meseca — po povratu iz Beograda, je dr. Kamniker sklical javni shod v Radgoni, katerega se je udeležilo čez 2000 ljudi iz vseh štajerskih obmejnih krajev. Poročilo je o ugodnostih v krajevnem prometu v pasu 10 km, o načrtu, ki bode stopil v veljavo še pred ratifikacijo, o obljubljenih ugodnostih nemških obmejnih kmetov ob Muri itd. Nežote se mora ob takih poročilih vprašati naš graničar: Kje so pa naše oblasti, ali spijo? Nihče nas se tu ob meji ni vprašal za mnenje, noben delegat nam ni razložil načrta, ki se je sklenil, nihče se ne briga za naše težkoče! — Noben državljani ni tako hudo prizadet, kot naš obmejni kmet! Ne samo šikaniranje po obmejnih organih, nešteto drugih sitnosti ima dan za dnem. Ni torej čudno, da razpoloženje tuk. ljudstva ni najboljša. Ta nedostatek bi se pa dal prav enostavno odpraviti. Zakaj merodajne oblasti ne skličejo anketo obmejnega prebivalstva, ki naj bi informirala oblasti o težavah teh ljudi. Obenem bi se oblasti na cu mesta uverila, li odgovarja načrt vsem zahtevam in potrebam naših obmejnih državljanov. Do sedaj pa ni ljudstva nihče vprašal, niti informiral, dočim je avstrijska vlada znala ugoditi zahtevam svojih ljudi — Audeant conculs!

Grška izprazni Smirno?

DKU Pariz, 13. marca. „Petit Journal“ poroča iz Londona: Kakor doznava zastopnik lista „Morning Post“ namerava Grčija izprazniti Smirno. Grsko prebivalstvo mesta bo izročeno v varstvo antante.

Arkadij Averčenko — Radivoj Rehar:

Ninočka.

Stari postajni upravitelj Miškin je naprosil tipkarico Ninočko Rjadnovo, naj pride k njemu v kabinet, da mu na stroju prepíše par strani neke uloge. Med tem, ko ji je Miškin izročil papirje, je imel, hvala žarki solčni svetlobi, priliko, da prvokrat Ninočko do dohbra premetri. Pred njim je stalo sveže, polno deklet z bujnimi grudi; njeno lepo, belo obličje je bilo mirno, le v njenih očeh so se od časa do časa zabiskale modrikaste iskricke. Miškin je stopil bližje k njej ter ji rekel: »Torej oh... vi boste te stvari... mislim papirje... prepisala... Gotovo vas preveč mučim, kaj ne?« — »Zakaj?« — je odgovorila Ninočka začudeno. »Zato ljubim vendar honorar.« — »Tako, tako, honorar. Seveda, to se ve... honorar. Ali pa vas ne bole grudi, ako ste nepeptano tako sklenjena nad strojem? Škoda bi bilo ako bi te lepe grudi nazenkrat obolele.« — »Grudi me ne bole!« — »To me veseli. Ali — vas nič ne zebe?« — »Zakaj bi me zeble?« — »Vaša bluza je tako tanka, tako prozorna. Glejte vaše roke... bele roke se vidijo... Krasne roke. Imate li tudi mišice na rokah?« — »Izvolite pustiti moje roke na miru!« — »Draga...

Politične vesti.

* Zakonodajni odbor narodne skupščine je v seji 14. t. m. sprejel zakonski načrt glede srezkih in oblastnih samouprav z 19 proti 7 glasovom.

* Novi načrti za obnovo srednje Evrope. Berlinski „Morgen“ poroča iz Pariza, da se v tamošnjih krogih mnogo razpravlja o velikopotezni zvezi male antante z Avstrijo in Madžarsko. Ideja za to zvezo je sprožil dr. Beneš in bi Čehoslovaška kot najbogatejša država v srednji Evropi vodila hegemonijo. Ta zveza držav bi si nadela drugo ime, ker ima naziv „mala antanta“ preveč anti-nemškega okusa. Pogajanja za ustanovitve velike ameriške banke za srednjo Evropo so že v teku.

* Vladna kriza na Grškem še traja. Po odstopu Gunarisa, ki je dobil v parlamentu nezaupnico zaradi Male Azije, je kralj povelil sestavo vlade Stratosa, ki je pa mislilo odklonil.

Dnevna kronika.

— Himen. Na okrajni severni meji na Kaplji p. Brezno sta se danes poročila komandir stanice Robert Sadnek s šolsko voditeljico g. Marico Vučnik. Obilo sreče.

— Z narodno-socialističnega shoda v Ptuj. Dne 12. t. m. so imeli narodni socialisti v Ptuj shod, na katerem je poročal narodni poslanec Deržič tudi o razmerah v finančni upravi; sicer v zadevi ni vedel povedati nič stvarnega, napadal pa je na nečuten način finančno stražo. Na kratko je omenil, da je prevzela obmejno stražo granična trupa, finančna straža pa da nase lenobo ter da stoji pri vsakem sodu po en financar ter zabeležuje, koliko alkohola zmanjka vsake pol ure. Čudni pojmi narodnega poslanca o službi finančne straže! Iz teh njegovih izjavanj moremo sklepati, da so mu razmere v finančni upravi popolnoma neznan, sicer bi bil o tej zadevi razpravljal malo bolj stvarno. Posebno pa v obmejnih razmerah. Gospod poslanec naj bi deloval na pristojnem mestu na to, da se odpravijo sedanji nedostaki. Stem bi državi in narodu bolje pomagal, kakor pa z nečutenim blatenjem finančne kontrole in hujskanjem nerazodnega ljudstva proti finančni upravi, od katere menda tudi on prejema svoje nezasluzene dnevnice. Shod je bil prilično dobro obiskan, ker so tvorili ogromno večino prisliši demokratske stranke in je temu primerno g. Deržič tudi žel zasluženo grajo za svoje demagoštvo. Sicer pa želimo, da stranka narodnih socialistov nadaljuje svojo dosedanje taktiko, ker potem bo kmalu tudi še zadnji njen pristaš zopet v vrstah stranke, ki se sicer upravičene kritike ne brani, toda obenem tudi smotreno in neumorno dela v korist ljudstva in naše ujedinjene države, to je stranke J. D. S.

— Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice. Pokrajinski odbor prosi vse de-

samo trenutek. Čemu se upirate... Hočem samo to ročico... ki se beli... — »Pustite mojo roko na miru! Boli me! Kaj, vi si dovoljujete?! Nesramnež!« — Ninočka Rjadnovo se je iztrgala iz hrepenečih, drhtečih rok starega Miškina ter pobegnila v sobo, kjer so delali ostali postajni nameščenci. Lasje so ji bili razmršeni, a desna roka jo je malo nad lakotom strašno bolela. — »Nesramnež!« — je šepetala Ninočka »tega ti ne oprostim.« — Zaprla je pisalni stroj, se oblekla ter odšla ven. Na ulici je obstala, se zamislila. — »H komu naj grem? K odvetniku pojdem!«

II.

Odvetnik Jasičnikov je sprejel Ninočko takoj ter jo pozorno poslušal. »Ta je brezposelna! In poleg tega še ta starec!« — je rekel prijazno odvetnik Jasičnikov. »Ali bi se ga ne moglo poslati v Sibirijo?« — je vprašala Ninočka. — »N... e, v Sibirijo nikakor ne. Ali na odgovor bi se ga lahko pozvalo.« — »Dobro vsaj to!« — »Imate li pričet?« — »Jaz sem priča!« — je rekla Ninočka. — »Ne, vi ste stranka, ki je utrpela škodo. Ali, ako ravno nimate pričet, imate pa mogoče znake nasilja?« — »Seveda jih imam! Izvršil je strašno nasilje. Stisnil mi je roko. Gotovo je še modra!« — »Odvetnik Jasič-

legat podružnic, ki potujejo k pokrajinskemu zboru v Maribor, ki se vrši v nedeljo dne 19. t. m. točno ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru, da se tega zborovanja sigurno udeleže. S seboj naj vzbamejo že doposlane izkaznice pokrajinskega odbora, ki jim dovoljujejo vstop v zborovalno dvorano, oziroma na podlagi katerih imajo vozne olajšave na progah južne kakor tudi na progah državne železnice. Vozni listi, kupljeni za pot v Maribor, veljajo tudi za potovanje nazaj. Preskrbeti jim je le v Mariboru med glavnim zborovanjem pri glavnem tajniku tozadevno potrdilo na izkaznico. Na svidenje v Mariboru!

— Klerikalci proti našim gledališčem. V drugi sekciji finančnega odbora se je v ponedeljek razpravljalo tudi o gledališčih, katere podpira država. Proti podpiranju teh važnih kulturnih zavodov ni bil nihče izmed članov sekcije, edini klerikalni poslanec Škulj se je dvignil proti temu, da bi država še nadalje podpirala gledališča, češ, da naj vzdržujejo gledališča oni, ki jih hočejo posejati. Ta klerikalni izpad proti gledališčam kaže, da se ti ljudje od časov Sušteršiča, ki je uničil ljubljansko gledališče, niso prav nič izpremenili.

— Poletni čas in klerikalci. V Beogradu se pečajo te dni z mislijo, da bi po vzgledu drugih držav uvedli tudi pri nas poletni čas. Komaj so klerikalci za to izvedeli, že so namerili svoje topove proti uvedbi poletnega časa. Nerazumljivo je, zakaj se klerikalci tako boje poletnega časa? Pa ne morda radi tega, ker se boje svetlobe? Po našem mnenju bi bilo uvedenje poletnega časa zelo umestno, osobito za mestno prebivalstvo sploh, ker bi vsled premaknjenja ur bilo, ko bi bili prosti dela, še solnce ter bi šli lahko še na izprehod pri belem dnevu in po solnem, kar bi bilo že samo z zdravstvenega stališča jako važno. Kmete bi poletni čas nič ne oviral, saj delajo lahko tako, kakor se jim zljubi. Ob enem pa bi tudi ne bilo neprijetnih časovnih razlik v tranzitnem prometu, tako na pr. z Italijo, ki je uvedla reden poleten čas.

— Izenačenje koledarjev. Kakor poročajo beograjski listi, je pravoslavni patriarh pripravljen pristati na to, da se izenačita julijanski in gregorijanski koledar. To vest pozdravljamo z veseljem, ker bi bilo izenačenje koledarja za našo državo velikega pomena.

— Razpuščeno društvo v Razvanjah. Deželna vlada je razpustila »Land wirtschaftlicher Leseverein in Rosswein«, ker nima dovolj članov in se ne pogaja za nadaljni pravni obstoj.

— Davčni sezname. Davčno okrajno ravnateljstvo razglasa, da so sezname pripadnikov posameznih davčnih družb v svrhu svoječasnih volitev v pridobinske komisije razgrunjeni na vpogled od 15. marca do 30. marca 1922. in sicer: sezname pripadnikov I., II., III. in IV. razreda davčnega okra-

nikov je pogledal zamišljeno na Ninočkine bujne grudi, njene rdeče ustne in rožnata lica, po katerih so se ravno utirale solze. »Prosim vas, pokažite mi roko!« — je rekel odvetnik. — »Tule, pod bluzo!« — »Toda vi bi morala sleči bluzo.« — »Toda vi niste zdravnik, ampak odvetnik!« — se je začudila Ninočka. — »To nič ne de. Funkcije zdravnika in odvetnika so tako sorodne, da so gotovo eno in isto. Veste li, kaj je to alibi?« — »Ne, tega ne vem!« — »Vidite, to je ravno ono, da zamerim konstatirati zločin, moram najprej ugotoviti vaš alibi. Prosim vas torej, slecite bluzo!«

Ninočka je zardela ter si izdihujoč pričela odpenjati bluzo ter pri tem nerodno razkrila ramo. Ko se je pokazala Ninočkina rožnata gola okrogla roka z malo jamico na lakti, se je dotknil odvetnik modrega znamenja na rožnati koži ter rekel: »Dovolite, moram se prepričati. Dvignite, prosim, roke kvišku. Toda — kaj je to? Grudi!« — »Ne dotikajte se me!« — je kričnila Ninočka. — »Kako si upate kaj takega! Drhteč po vsem telesu je zgrabila svojo bluzo ter se pričela naglo oblačiti. »Zakaj ste se pravzaprav razburila? Moral sem se prepričati, da niso nikaki...« — »Vi nesramnež!« — ga je prekinila Ninočka ter zaloputnila vra-

ja Maribor pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru. II. nadstropje, soba št. 2. davčni sezname III. in IV. razreda davčnih okrajev Slov. Bistrica, Sv. Lenart in Konjice pa pri imenovanih davčnih uradih med uradnimi urami.

— Delavska komora za Slovenijo ima 19. t. m. svojo drugo skupščinsko sejo.

— Promet v bolnicah v Sloveniji je zopet normalen. Klerikalno časopisje se je z vso silo zagnalo s slavospevi na Hohnjeca, narodno-socialno pa na Brandnerja, češ da je vzdržanje bolnic v Sloveniji njih uspeh. Nismo malenkostni in ne trdimo, da tudi ta dva ni sta nič storila. Sni sta stavila interpelacije. Da pa je min. svet dovolil 10.000 dinarjev izrednega kredita za bolnice v Sloveniji, je edino zasluga demokratskega kluba in v njem zopet dr. Kukovec, ki je klub in fin. ministar prisilil k odločnemu stališču v tem vprašanju. To samo pribijemo, ne da bi se nameravali spuščati v prepire s klerikalnimi in nar. soc. listi o zaslugah.

— Društvo za varstvo otrok in mladinsko oškrbo v Ljutomeru, ki opravlja tudi posle drž. krajevine zaščite, ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 25. t. m. ob 1/2 11. uri dop. v meščanski šoli. Spored: Zapisnik zadnjega občnega zbora. 2. Poročila funkcionarjev. 3. Dopolnilne volitve v odbor. 4. Služajnosti. Ker je društvo velike važnosti, vabimo tem potom svoje člane, da se udeleže občnega zbora. Odbor.

— Nabava različnega materiala za izdelavo invalidskih protez. Državna protezna delavnica v Ljubljani želi nabaviti večje množine materiala. Interesenti se opozarjajo na tozadevni natečaj v Uradnem listu št. 22. z dne 10. marca 1922.

— Zakon zoper poligamijo. Ki prestopa mnogo ljudi k mohamedanski veri, da lahko na ta način stopijo drugič v zakon ter s tem kršijo cerkvene in državne zakone, se je sklenilo, da se bo izdal zoper to posebni zakon.

— Alkohol in zločin. V Beogradu je izšla zanimiva statistika o razmerju alkoholizma in zločinstva v letih 1920 in 1921. V Beogradu se je konzumiralo v letu 1920 — 10.903.739 l. alkoholnih pijač ter izvršilo 2091 zločinov težke telesne poškodbe in ubojev. Leta 1921. se je konzumiralo 12.377.955 l. alkohola ter izvršilo 4241 zločinov. Komentar nepotreben!

— Obrtna razstava v Celju od 12. do 22. avgusta 1922. Pripravljalna dela za letošnjo obrtno razstavo v Celju lepo napredujejo. Pred vsem je zagotovljenega okrog 6.000 kvadratnih metrov razstavne prostora in to v 24 sobah mestne osnovne šole v Celju, v telovadnici „Sokola“ in na dvorišču. Poslopje je, kakor znano, kar najmodernejše urejeno, prostori visoki in svetli, kakor nalašč za razstavne namene. Odbor je nadalje razpisal natečaj za razstavni plakat, ka-

ta, odšla iz sobe. Na ulici si je mislila sama pri sebi: »Zakaj sem pravzaprav šla k odvetniku? Morala bi bila iti naravnost k zdravniku? Da, najbolje je, da odidem k zdravniku. Naj on ugotovi to sramotno nasilje!«

III.

Dr. Dubjago je bil soliden starejši gospod. Toplo se je zanimal za Ninočkino usodo in ko jo je zaslišal, je dolgo psoval odvetnika ter jo končno zaprosil, naj se sleče. Ninočka je slekla bluzo, toda dr. Dubjago s tem ni bil zadovoljen. »Ne, ne, prosim vas, slecite se popolnoma!« — »Toda zakaj popolnoma?« — je vzkliknila Ninočka. — »On me je stisnil samo za roko. A to roko vam hočem pokazati.« Zdravnik je pogledal na Ninočkino figuro, na njena kakor mleko bela pleča ter žalostno zmajal glavo. »Pa vendar — vi se morate sleči. Moram vas premotriti z objektivno-retrospektivnega stališča. dovolite, da vam pomagam.« Nagnil se je k Ninočki ter jo gledal s svojimi kratkovidnimi očmi, toda čez par trenutkov mu je vrgla Ninočka očala z nosa, tako da je dr. Dubjago ne samo ni mogel objektivno-retrospektivno premotriti, nego je sploh ni mogel premotriti.

»Pustite me! O Bog, kako so podli ti moški!«

Konec prihodnjā

terega so se udeležili razni celjski risarji. Tri najboljša dela, ki so dobila nagrade, se te dni razstavijo pri Goričar-Leskošku v Celju. Sestavljen je tudi že razstavi red in se v prihodnjih dneh s prijavnici vred razpošlje. Udeležitev na razstavi je prijaviti do 1. maja 1922. Razstave se lahko udeležijo obrtniki, industrijalci in trgovci v prvi vrsti iz Slovenije, pa tudi iz cele naše države.

— Nesreča v Zidanem mostu. Strojovodja Avgust Jarh v Zidanem mostu, se je hotel včeraj peljati domov v Rimske Toplice. Ker je bil vlak prenapolnjen je stal zunaj na pločniku, na ovinku pa je izgubil ravnotežje ter padel pod vlak, ki mu je odtrgal obe nogi.

— Požar v Kamenščaku pri Ljutomeru. Dne 11. t. m. je na Kamenščaku pri Ljutomeru uničil požar gospodarsko poslopje posestnika M. Pušenjaka ter njegov sosedo Skerjanca. Prvemu je pogorela celo vsa obleka, živč in dve govedi, dotim se je dalo pri drugem vsaj nekaj rešiti. Skodo se ceni na stotisoče. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

— Morilec orožnika Mavera obsojen. Pred celjsko poroto so se zagovarjali morilec orožnika Mavera, ki je bil na bestialen način ubit, slečen do gola izložen v nekem gozdu blizu Brežic. Zločin se izvrti v vojaški ubežnik Fr. Varlec in njegovi tovariši. Fr. Varlec je obsojen na smrt na vešalih, njegov pomočnik Jožef Kostanjšek na smrt na vešalih, Jožef Varlec na 15 let, Martin Cerjak na 8 let in Josip Levstik na 6 let težke ječe. Tako je maščevan dogovorjen umor na službujočega orožnika v brežiškem okraju, kjer se vrše neprestano nasilja zoper orožništvo. Upati je, da bo strogo kazenska zakona v tem okraju zopet vpostavlila respekt pred postavo in mir.

— Demokratska starešinska organizacija je zbrala do sedaj za naše akademike na Čehoslovaškem skupno svoto 51.150 K. Ta svota dokazuje, da naša javnost umeva položaj našega dijaštva v sedanjih razmerah in starešinska organizacija upa, da se bodo odzvali še drugi prijatelji naše akademične mladine, da ji bo mogoče s svojo akcijo izdatno podpreti nadaljevanje študij v čehoslovaških vseučiliških mestih.

— Papež odlikoval goriskega Slovenca. Pokojni papež Benedikt XV. je tik pred svojo smrtjo odlikoval z različnim križcem »pro ecclesia et pontifice« nabožnega pesnika Radoslava Silvestra, posestnika in trgovca v Vipavi v Julijski Benečiji.

— Tetoviranje zločincev na Bolgarskem. Na Bolgarskem bo v kratkem izšel zakon, ki določa, da se morajo vsi zločinci, ki se ponovno zagreše, tetovirati s posebnimi znaki. Na ta način se bo omogočilo zločince takoj spoznati, ob enem pa bo tudi zločince odvrčalo od takih dejanj, ki bodo imela tetoviranje za posledico. Sredstvo izgleda sicer precej ameriško, dozdevno pa bo vendarle uspešno.

Shod za moralni preporod.

(Konec.)

Na to je govoril namestnik drž. pravdnika g. dr. Jančič o vzrokih zločinstva.

S stališča sodnika, kateremu se v sodnih dvoranih odpira pogled v nižnje življenje, kjer vlada ekonomska in socialna beda in kjer so največja gnezdišča zločinov, je očrtal problem današnje morale. Pomanjkljiva vzgoja, pomanjkanje vsake vzgoje, siromaštvo, rodbinske razmere itd. — vse to so momenti, ki jih srečujemo pri slehernem zločincu. Pod temi pogoji se lahko pokvari vsak človek. Tem obupnejše pa so razmere tam, kjer so stariši pijanci in kjer prihajajo otroci že hereditarno obremenjeni na svet. Degenerativni vpliv alkohola se ne da utajiti; da pa se obrokovo prirojeno nagnjenje do zločinstva še bolj razvije, za to skrbijo stariši, ki kot alkoholiki ne morejo ali nočejo vzgojevati otroka k dobremu. Alkoholizem je tedaj največji in najzvestejši prijatelj zločinstva; on spremlja zločinca od spočetja do žalostnega konca. Zanimivi so bili statistični podatki mariborske ječnice

in Kaznilnice, ki jih je navedel predavatelj v ilustracijo svojih trditvev. V mariborski ječnici je bilo v času od 2. julija do 31. decembra l. l. 785 kaznjencev, od teh je zagrešilo svoja dejanja 248 oseb (31,5%) v pijanosti. V kaznilnici je bilo v času od 1. januarja do 1. julija l. l. 668 kaznjencev; 36,5% teh nesrečencev se ima zahvaliti za svoj prostoreček v kaznilnici — alkoholu. Statistika kaznilnice izkazuje nadalje 66 umorov (v pijanosti 53%), 43 ubojev (v pijanosti 63%), 13 oskrbnstev (v pijanosti 46%) itd. Da pokaže še natančneje, kako velikansko vlogo igra alkohol v sodnih dvoranah, je predavatelj prinesel s seboj kup sodnih aktov. To so bili akti vseh razprav, ki so se tistega dne, ko je bil zaprosen, da predava na shodu za moralni preporod, vršile pri tukajšnjem sodišču. Obravnavalo se je osem slučajev; šest slučajev je v posredni ali neposredni zvezi s pijanostjo. Iz predavateljevih izjavanj je poslušalec sklepal: Zločini vznikajo v nezdravih socialnih razmerah, a njih največji pospeševatelj je alkoholizem. Sodniki morajo z veseljem pozdraviti vsako akcijo, s katero se skuša dvigniti narodova moralna moč in odpraviti največji sovražnik ljudstva: alkoholizem.

Za dr. Jančičem je govoril gimnazijski ravnatelj g. dr. Tomišek

o npravnosti in šoli.

Mnogo se govori o pokvarjenosti naše mladine. Mladina pa ni pokvarjena, pokvarjeni so pač posamezniki in pa oni, ki ne pazijo na njo, ki se ne zavedajo svojih roditeljskih in vzgojiteljskih dolžnosti. Na to je predavatelj označil vzroke, ki kvarijo mladino. Velika napaka je bila storjena s tem, da se je dalo mladini preveč svobode in da ima šola premalo oblasti. Mladina ne more biti samemu sebi dovolj; imeti mora starejše, trezne voditelje. Pri nas se le preprosto izpodkopava avtoriteta; vse, kar je vzvišeno in sveto, se le prerado zametava. Vsi javni činitelji bi morali v lastnem interesu in v interesu javnosti skrbeti za to, da bi bila javna morala nedotaknjena. Lepo je govoril o naravni potrebi mladine, da ima svoje vzore, ideale. Ali ji nudi današnje življenje vzorov? Kje naj jih išče: na ulici, na šetališčih, na plesih, v časopisju? Kakšna so naša javna glasila? Se li zavedajo odgovornosti? Kakšno je naše ženstvo? Če ne bo ženstvo postalo moralnejše, nežnejše in vzornejše kot moški svet, tedaj ne moremo upati na moralni preporod. Vzor mladini pa morajo biti starejši in stariši.

Mladini ni treba razkazovati vsega gorja; ne sme se ji vcepiti gneva, treba jo je navdušiti za plemenite cilje in za boj proti zlu. Velikanske so dolžnosti učitelja. Ali se jih tudi zaveda v vsem njihovem obsegu? Ali ni bilo večkrat ocenjevanje učiteljev nepravilno, neobjektivno; ne po zmožnostih, marveč po raznih zunanjih zaslugah in nezaslugah? Ni tedaj čudo, če se je med učiteljstvom razpasla nekaka mržnja do lastnega stanu. Kaj nudi mladini literatura, umetnost? Koliko vzorov najde tu? Ostal ji je pač samo en ideal: priroda. Vzgoja mladine je v interesu celega naroda; dobra mladina pomeni dobro narodovo bodočnost. — Predavatelj je na to opozoril na pomanjkljive in večkrat kontradiktorne predpise glede kajenja, udeležbe pri plesih itd. Mladino je treba navajati k delu, k pravemu umevanju in izvrševanju dolžnosti, k morali, milosrčnosti, usmiljenosti in iskrenosti. Smernico naj nam dajejo krasne besede pisateljice kraljice Carmen Sylve: Na svetu je samo eden užitek, to je umetnost; samo eno zadovoljstvo, to je delo; samo ena sreča, to je dolžnost.

Krasno predavanje g. ravnatelja dr. Tomiškega je dopolnila z vgladi iz praktičnega življenja g. ravnateljica Štupca, govorec

o družini in npravnosti.

Z lastnimi doživljaji je orisala današnjo družino revnejših slojev. V teh družinah, kjer neusmiljeno pustoši alkoholizem, raste tisoče in tisoče mladih človeških bitij, ki postanejo že prezgodaj žrtve nesreče, zločinstev, moralne in fizične bede. Velikanskega pomena za človeško življenje je vzgoja, a temelj vzgoje je v domači hiši. Namen vzgoje je sreča, za to pa velja le beseda

filozofa Leibniza: manj znanosti, več ljube volje k dobremu. Volja pa pomeni: dolžnost. Koliko zla zakrivi nevednost starišev. Za vse se ljudje vzgojujejo; prirejajo se tečajem za vinorejce, začaje-rejo itd. — ni pa tečajev za dobre stariše! — Demoralizacijo je treba zaje-ziti predvsem v družinah, to pa pomeni, da je treba iztrebiti iz družin alkoholizem. Predavateljica priporoča: vzgojiteljske tečaje za stariše; roditeljske sestanke; tesnejše odnose med šolo in domom; posvetovalnice oziroma zdravilišča za pijance, kakor so vpeljane v naprednejših deželah. Kot zadnji referent je nastopil g. prof. dr. Fr. Kovačič, ki je predaval o

mednarodnem boju proti alkoholizmu.

Obširno in strokovno je opisal razne faze tega boja v onih državah, ki so že prebolele alkoholizem. To so predvsem severno-evropske države: Švedska in Danska. Koliko težav in borbe so imeli pogumni reformatorji, ki so skušali narod izkoptati iz alkoholizma. Tudi tam je alkoholizem privedel narod do prepada; ob zadnji uri so se zgagnili plemeniti možje in mu napovedali oster boj. Mali slovenski narod se potaplja v alkoholizmu; zadnja ura je tu, da ga rešimo.

Na to je govoril zastopnik ljubljanske »Svete vojke« g. Kalan in dajal praktične nasvete, n. pr., da se začne z izdelovanjem brezalkoholnega vina, z uporabo grozdja, z uvajanjem brezalkoholnih gostiln itd.

Ob pol enih je predsednik g. prof. dr. Kovačič zaključil lepo uspeši shod. Resolucije objavimo ob drugi priliki.

JDS.

Seja načelstva Krajevne organizacije JDS v Mariboru je v petek 17. t. m. ob 6. uri v knjižnici (Narodni dom).

Seja širšega odbora Kraj. org. JDS v Mariboru danes v četrtek 16. t. m. odpade.

Mariborske vesti.

Maribor 15. marca 1922.

m Podiranje starega mostu dobro napreduje. Gornji del je že popolnoma odstranjen. Sedaj izdirajo še ostanke pilotov in kmalu bodo izginili zadnji ostanki starega dravskega mostu, ki je dolga desetletja vezal desni breg s starim mestom.

m Kavarna v mestnem parku. V mestnem parku tik ob glavnem dreveredu so nedavno pričeli graditi novo kavarno. Nova zgradba bo precej velika in moderno urejena, tako do bo res kras mestnega parka. Kakor doznavamo, bo zgradba koncem maja že dovršena in opremljena ter izročena svojemu namenu.

m Pometanje trgov in ulic dviga v zadnjem suhem času mnogo prahu. Na škropljenje pred pometanjem pri pomanjkanju vode ni niti misliti. Umetno pa bi bilo, da bi se Glavni trg in prometnejše ulice pometale v takem času, ko na trgu ni prodajalcev živili, ne pa kakor sedaj, da je vse blago za prst debelo naprašeno.

m Nesramnost mariborskega mesarja. Mariborski mesar N. je kupil v Sv. Petru pri Mariboru od nekega posestnika crknjeno kravo, katero je hotel prodati kot »sveže blago« po oduševskih cenah, ki so običajne pri mariborskih mesarjih, da mu ni njegov načrt preprečila policija. Da bi crknjeno kravo neovirano spravil v svojo mesnico, je poslal ponoči svojega hlapca z vozom po njo. Na mrhovino je naložil veje, da bi nikdo ne sumil, da ima tudi še kaj družega na vozu. Na Meljski cesti je voz ustavila policija, ki je vso stvar odkrila in ovadila. Denarna kazen in zapor je za tak čin premala. Takemu izkoriščevalcu z draginjo se borečega ljudstva je treba brezpogojno za vselej odvzeti obrt in pričakujemo, da se bo to tudi zgodilo.

m K gledališki krizi. Iz občinstva smo prejeli in objavljamo: Kmet je imel četrto uprežno živino: iskrega konja, mladega voliča, kljuse in staro kravo. Kako naj bi bil spari? Kadar je vozil v četr, je živina vlekla na vse strani, kmetič je priganjal in tolkel z bičem, prišel pa ni nikamor. Pa

samez je pa vozil izborno. V mesto se je peljal z iskrim konjičem, voliča je vpregel pred seneni voz, kljuse in staro kravo sta se pa privadila in vozila skupaj na njivo celo gnoj, ki je sicer zelo dragocen in koristen ter vsega uvaževanja vreden faktor za prehrano človeštva, pa vendar si vihamo nosove in celo potuhnjeno milujemo voznika ter živino. Tudi naša gledališka uprava pari, preprega, priprega, doprega in izprega, vihti bič in tolče na vse strani, pa nikamor ne pride in ne pride. Naši nemški someščani pa škodljivo gledajo in pričakujejo zopetnega trenutka, ko bodo sedli v hram Talije ter se nam smejali v pest. Eden vleče na dramo, drugi na veseloigro, tretji na burko, četrti na operato, peti bi rad imel celo samo opero! Vse je lepo in celo zelo koristno, enemu vrodu, drugemu v kratek čas, tretjemu v premišljevanje, četrtemu celo v pohujšanje in spotiko. Drama je vsega spoštovanja vredna stara matrona, marsikdo ji celo poljubi roko, toda v teh zadnjih sedmih suhih letih bi človek, ki začneja, sicer počasi, toda vendar polagoma živeti, raje poljuboval rožna ustica mladega dekleta. Kaj pomaga forsirati samo težke stvari. Kt jih more malokdo prebaviti! Zato je gledališče prazno in prazno bo ostalo, če se ne bo težki hrani primešalo malo več dišav, tečne zabele in ocvirkov. — Ravnokar beremo, da se v sredo 15. t. m. poslavlja iz Maribora naš edini komik Povh. Ne vemo, iz katerega vzroka odhaja, toda to lahko rečemo, da v prosep gmočnega stanja gledališča gotovo ne bo, pa naj sodi kdo o Povhu, če tako ali tako. Komik mora biti rojen, ne pričen in lahko trdimo, da je za slovenske razmere eden najboljših te stroke, res komik. Doma ga nimamo enakovrednega in kaj je gledališče brez komika? — Lahko je to špekulacija brez ocvirkov, lahko pa tudi nezabeljeno zelje. Pa še nekaj! Tudi gospod Povh navajen na našo domačo hrano, ne bo mogel florirati izven Slovenije. Zakaj ne? Izborni komičar Arnold Grund vspeva na našem jugu, pri nas ga do polovice ne razumemo, ker ni iz našega miljeja. Razumemo pač besede, toda ne vedno humorja! — Svetovnoznani velekomik Girardi je žel na Dunaju desetletja pravcate triumfe, ko je pa gostoval ozir. hotel gostovati v Berlinu, so Prusi povešali dolge nosove, se jezili in zapuščali gledališče, tako da je moral ta svetovni umetnik prekiniti svoje gostovanje v pruski prestolnici. Bil je pač komik za dunajsko, ne pa za berlinsko publiko. Ne bi bilo škoda našega Povha, da bi svoje talente zakopal ter odšel ne vem kam? Zato poziljamo merodajne faktorje, naj primerno ukrenejo, da bo sledil poslovljenu večeru zopet nastopni večer. Ne bo to v škodo gmočnemu stanju gledališča, pa mislimo, da tudi ne moralnemu, zakaj ljudstvo, se ne da vleči v gledališče in taka več ali manj v izobrazbo namenjena podjetja za ušesa, ampak s pomočjo čarobne piščalke, ki človeka razveseli, o mami in tako pridrži. To smo hoteli tedaj reči, ne morda da bi očitali temu ali onemu kakih pregreh, katerih smo itak vsi polni.

J. F.
m Novo vodstvo gledališča. Pokrajinska uprava je imenovala za upravnika mariborskega narodnega gledališča g. dr. Radovana Brenčiča, komisarija tukajšnje železniške policije. Njemu je pridružen svetovet treh članov, ki ga tvorijo župan Viktor Grčar, zastopnik Dramatičnega društva Ivan Kejžar in dr. Karel Skopin. Upravnik bo svetovet zasliševal, ne da bi bil po njegovem sklepu vezan, v vseh važnejših zadevah gledališča, zlasti tudi kadar bo treba izbirati smerice za umetniško delovanje, torej določiti repertoar in kadar bo šlo za večje stroške, kakor investicije, uprizaritev iger z velikim tehničnim aparatom in slično. Svetovet pa bo končno odločal pri sporih med gledališkimi igralci in upravo; v tem primeru bo upravnik vezan na njegov sklep. Svetovet bo mogel kot razsodišče sklepati samo, če bodo navzoči vsi trije člani. Predsedoval bo župan, odločalo pa se bo z večino glasov.

m Darilo. Trgovska družba »Orient« v Mariboru je darovala mesto venco pokojnemu podpredsedniku g. Antonu Kolenc, veletrgovcu v Celju za pevski zbor »Glasbene Matice« 100 din.

m Društvo za varstvo živali v Mariboru priredi v soboto, dne 18. t. m. ob 20. (8.) uri zvečer svoj občni zbor v Stari pivarni-restavraciji g. Halbwil v Jurčičevi ulici, na katero zborovanje prav vladno vabi vse člane in prijatelje živali.

m Razglas davčnim zavezancem mariborskega cenilnega okraja. V smislu člena 36 B, IV. točka 11 b) uradnega lista št. 240 iz leta 1921, se objavi, da je priredba dohodnine za davčne zavezance cenilnega okraja Maribor mesto za leto 1921 dovršena. 15dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 17. do vstevši 31. marca 1922. Davčni zavezanci lahko vpogle dajo v predpisni izkaz pri mestnem magistratu Maribor, davčnem uradu Maribor ali pa pri davčnem oblastvu soba št. 12 med uradnimi urami. Predpis davkov onim zavezancem, ki do vstevši 15. aprila 1922 ne vložijo pritožbe ali pritožbe pri davčnem oblastvu, postane pravnoveljavna.

m Odmera dohodnine za 1. 1921. Glasom razglasa davčnega okrajnega oblastva št. 260 z dne 9. t. m. je priredba dohodnine za davčne zavezance cenilnega okraja Maribor-mesto za leto 1921 razgrnjena od 17. po vstevši 31. marca t. l. pri mestnem magistratu, davčnem uradu in okrajnem davčnem oblastvu (soba št. 12) interesentom na vpogled. Predpis davkov onim zavezancem, ki do vstevši 15. aprila t. l. ne vložijo pritožbe ali pritožbe proti odmeri pri davčnem oblastvu, se smatra prav-

noveljavnim, na kar se vsa podjetja tem potem opozarjajo.

Trgovski gremij v Mariboru. m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v Klub-baru.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Četrtek 16.: „Gigan-baron“. Premijera. Abon. A.
Petek 17.: „Skopuh“. Proslava Moliéra. Abon. B.
Sobota 18.: „Gigan-baron“. Abon. C.
Nedelja 19.: Popoldne: „Pogumni krojaček“. Otroška predstava. — Zvečer: „Ptičar“. Izven.

Kultura in umetnost

x »Ljudska univerza« v Mariboru priredi v času od 17. marca do 19. majnika sledeča redna tedenska predavanja: 17. marca: literaren večer: moderna lirika z recitacijo (M. Skrbinšek); 24. marca: Mariborski zgodovinski spomeniki (predava dr. A. Medved); 31. marca: Tehnika in kultura. (Predava inženir Kukovec); 7. aprila: Tehnika in kultura — nadaljevanje (predava inž. Kukovec); 12. aprila: Bodočnost človeštva (predava Božidar Borko); 21. aprila: literaren večer o I. Cankarju (s sodelovanjem M. Skrbinška); 28. aprila: Grof L. Tolstoj (predava I. Fava); 5. majnika: Zgodovina časnikarstva (predava Vek Spindler); 12. majnika: Zdravje in smrt (predava docent dr. Matko); 19. majnika: Literaren večer.

Zanimivosti.

Pametna naredba. — Slamnate stavbe. — Nos kot vodnik.

Nek bavarski okrajni glavar je izdal prav modro naredbo, ki je sicer zbudila med vsem ženskim svetom veliko ogorčenje. Na ženitbeni urad sta prišla dva mlada zaročenca, da se poročita. Glavar je nevesto najprvo vprašal, da-li zna kuhati. Ko mu je odgovorila, da nima pojma o tej umetnosti, jih ni hotel poročiti, ker smatra to za glavni pogoj srečnega zakona. Seveda je izzvalo to med mladimi in starimi devicami silno ogorčenje, ker le malokatera zna res kuhati, a moža hoče imeti vsaka. Toda glavar se vseh protestov ni ustrašil ter izjavil, da bo nadalje vedno tako postopal. Sprva se dozdeva, da je glavar s to svojo naredbo šel malo predaleč; če pa se dobro preudari, pa se mu mora priznati, da ima popolnoma prav. Koliko nesrečnih zakonov je ravno samo vsled tega, ker se ženska bolj briga za toaletto, kakor pa za kuhinjo. Mož je skrajša še potrpežljiv; ko pa končno vsled slabe hrane še celo zboli, ga seveda mine vsa potrpežljivost in domači prepri so na dnevnem redu. Brezdvomno je metoda tega bavarskega glavarja zelo težavna, priznati pa se mora, da ima prav, pa naj govore ženske, kar hočejo. Skoda le, da tudi pri nas ne obstoja tak zakon.

V zadnjem času so začeli na Francoskem graditi stanovanjske in druge

hiše iz — slame. Vest je na prvi pogled skoraj neverjetna, vendar pa je resnična. Te hiše se stavijo na ta način, da se v leseno ogrodje stisne slama. Na ta način zgrajene stavbe so ravno tako trpežne kakor zidane. Imajo pa to prednost, da so po zimi jako tople, nasprotno pa po letu zelo hladne. Na Francoskem gradijo na ta način posebno v krajih, kjer primanjkuje stavbeni material in kjer ni mogoče postaviti težkih zidanih stavb.

Splošno je znano, da so pri slepcih drugi čuti, ki jim nadomeščajo vid, mnogo bolj razviti, kakor pri zdravih ljudeh. Posebno dobro pa služita slepecem sluh in vonj. Tako pripoveduje nek slepec: Nani je nos ravno tako dober vodnik, kakor vam oči. Vsak človek, vsak lokal in vsaka ulica ima svoj poseben duh. Tako se mi lahko sprehajamo po ulicah in po duhu spoznamo, kje se nahajamo. Srečal sem nekoč znano gospo. Takoj sem spoznal, da ima novo obleko. Ona se je temu čudila. Zame pa je bila stvar popolnoma enostavna. Vsaka tkanina ima svoj poseben vonj in tako lahko razločujem svilo in baržun od navadnega blaga.

Sport.

: Praga kontra Pariz. V meščanskem nog. tekmi zmaga Praga z 2:0 (1:0) pred 40.000 gledalci. Igralo se je minule nedelje v Parizu (Pershingor stadion).

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(33)

Skozi votle očesne izdolbine kipa gledajo črneve oči podpiate s krvjo in izbuljene od obupa in bolečine. Železni drogi obračajo žerjavico v podstavka vedno hitreje.

Počasi centimeter za centimetrom se razžarja kip nad strašnimi plameni.

Se trenotek in žrtev mora poginiti. Končano je. Iz kipa zadoni strašen, nepopisen krik nič več podoben glasu človeškega grla.

Kakor pod udarcem se sklonejo množice, padejo na zemljo.

Makombov sin je mrtev.

34.

V mali celici pod Sveto goro leži Mavda na svoji nizki postelji prevlečeni s kožo divjih živali. Obležena je v snežno belo platno. Spi. Njena prsa se pregibljejo v kratkih, hlastnih dihlih.

Od kar jo je pogrnilo skrivnostno platno, po oni strahotni vožnji skozi vulkan se še ni prebudila. Nič ne ve, da so jo duhovni opijanili z uspavalno pijačo, po kateri objame človeka lahko več dni ali celo več tednov trajajoči spanec ne, da bi telo potrebovalo hrane.

Nemirno se preziblje v spanju.

Je li moč uspavajoče pijače končala?

Zopet strese vse njeno telo krčevit sunek. Obrne se, postelja se zruši, in Mavda se skotali v kot, kjer obleži spavajoč dalje.

Izpod stropa padajo polagoma vodne kaplje. Vsa-kih par sekund pade ena na Mavdino čelo.

Nekaj minut le in Mavda se zopet zgane. Vedno enakomerno padajoče hladilo deluje na njene živce kakor oster nož.

Nenadoma se odpro njene oči, potem plane kvišku s prestrašenim krikom.

Cesar ne bi bil mogel storiti nihče, razen dalhovov, je storila voda.

Voda je premagala moč uspavajoče pijače.

Divje se ozre Mavda krog sebe.

Kje je? Kaj se je z njo zgodilo?

Sunkoma se prime za glavo. V sencih jo boli kakor da bi se zadirale vanje ostre igle.

Udi se ji zde kakor polomljeni; vse njeno telo je kakor ubito.

Ječa? Celica?

Sama?

Kje so spremljevalci!

Kakor je trudna, plane kvišku.

V medli luči, ki razsvetljuje celico, stinava stene.

Skale, same skale.

Dalje gre.

Tu, to morajo biti vrata!

Prevzame jo obup.

Z obema rokama se upre v tečaje.

Ven mora, ven na dan!

Vedno bolj čuti, da mora zblazneti, ako ostane še dolgo tu, v samotni, med skalami.

Tu... se li ne moti? Vrata se upogibljejo, ječe — potem se odpro. Pot je prosta. Z divjim pogledom, kakor preganjana zver se ozre krog sebe: Kroginkrog uje se razprostira velika skalnata dvorana.

Ojunači se, se plazi dalje, trepetajoč, vedno znova obstajajoč, prisluskujoč.

Pred njo se pojavijo nenadoma le na pol zaprta vrata. Kam vodijo?... Sunkoma jih odpre.

Čuden vzkrík napolni dvorano.

Mavda se zdrzne.

Preži li za vratni zver, ki bo planila nanjo, ako jih prestopi?...

Kljub vsej žalostni usodi se mora smejati. Zaškrpala so le vrata v svojih starih zarjavelih tečajih.

Toda... Mavda krikne ob novi prevari: Za njimi so zopet same nove skale, zopet samo nova celica, tako majhna, tako prazna, tako temna kakor njena.

Že hoče dalje, dvigne nogo.

Toda, kaj je to?...

V kotu leži nekaj belega.

Prevzame jo nepopisno začudenje. Kje je? Kako je vse to sploh mogoče? Živi v resnici? Ali je vse le pravljica?

Na kamenitih tleh... pred njo... leži stari pergament.

Mala oznanila.

Trgovski poslovodja, prvo- vrstna starejša moč, 40 let star, s kavejo v vsaki množini, izvežban v vseh strokah, z la la referencami, želi primernega mesta. Cenjene ponudbe pod „Poslovodja“, postnoležeče Maribor. 416 2-1

Iščem boljše mlado gospodično k 2 majhnima otrokoma. Obvladati mora popolnoma nemščino in tudi pomagati pri gospodinjstvu. Nastop s 1. majem event. 15. aprilom. Potni stroški se povrnejo. Ponudbe z navedbo plače na Edmunda Weinmann, pivovarna, Apatin, SHS, Bačka. 420 3-1

Samo 100 izvodov velikonočnih pesmi Nade Zborske je še v zalogi pri Josipu Höfer, Solska ulica. 419

Proda se: Postelja iz trdega lesa z vložkom 320 D, toaleta s 3 zrcali 250 D, dekoracijski divan (pliš), dobro ohranjen. Vpraša se: Prešernova ulica št. 24, I. nadst., desno. 417

Podpirajte slovenske tvrdke!

Mala oznanila

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tvrdke R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16. 64

Ravnatelj išče mebljovano sobo v sredini mesta. Ponudba na upravo „Tabora“. *

Sadike za zelenjavo

posebno zgodnja salata, koierabca in karlijol se dobi vedno pri Vrč. Džamonija in drugovi, družba z o. z 380-2-2 Maribor, Copova ulica.

Kočija (Landauer) z opremo in lovski voz s posebno streho se ceno proda. Iv. Kravos, Aleksandrova 13. 422

Oprema za trgovino se takoj proda. Andrej Oset, Aleksandrova cesta 57. Telefon 88. 406 3-3

Seno v balah od 50 kg naprej prodaja Andrej Oset, Aleksandrova cesta 57. Telefon 88. 407 3-3

Andrej Oset, Maribor, Aleksandrova cesta 57, telefon 88, trgovina z deželnimi pridelki, drvami, premogom in vinom, se priporoča za nakup in prodajo po najugodnejših cenah. Brzjav: Andrej Oset, Maribor. 405 10-3

Proda se stenski telefon. Naslov pove uprava.

Ne pozabi naročnino!

Ne pozabi naročnino!

elitnem koncertu v Veliki kavarni

se proizvaja

Binicki-Mlatovski: Srbski divertizement. — Wallace Maritana. — Nedbal: Valse triste iz baleta „Lent Janex“. — Meyerbeer: Afrikanka. — D' Albert: V nižini. — Saint-Saëns: Samson in Delila I. t. d.

Tovarna lesnih izdelkov Jurklošter via Laško

išče mladega 410 3-1

strojnega ključavničarja.

Pismene ponudbe na zgornji naslov.

Majši uradnik

vrl in zanesljiv, sposoben tudi za začasno potovanje, išče se od večjega industrijskega podjetja. Ponudbe pod „Stalno 100/II—178a“ se prosijo na anončni urad Interreklam d. d. Zagreb, Jurjevska 31. 404 2-2

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja med dolgotrajno boleznijo in ob smrti naše nepozabne

ELZE

izrekamo našo najpristranejšo zahvalo. Osobito pa smo dolžni hvaležnost darovateljem krasnega cvetja, gg. pevcem za v srce segajoče žalostinke in vsem, ki so ljubljeno pokojnico spremlili k nje prezgodnjem grobu.

418 Globokožalujoča rodbina Košenina.